

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VI. An intentio effectus prævisi in causa per accidens efficiat, & effectus sit voluntarius causaliter?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

beanur, est illi voluntaria mors, etsi nulum præceptum sit secundum probabilem Sententiam eos adstringens ad manducandum etiam in mortis periculo, prævalet enim amor perfectionis Religiosæ conservationi propriæ vitæ. Si dicas esse voluntariam incarcerationem omittenti frangere vincula, si potest ut evadat liber, etsi non teneatur frangere, ut patet in Martyribus.

Respondeo his fuisse voluntariam, quia præsumuntur eam luisse, per *num. 52*, supponitur enim esse licita ex parte Martyrum: Si autem supponas esse iisdem illicitam, nego quod fuerit voluntaria, ex eo præcisè, quod vincula non ruperint, aut ex carcere, si potuerint, non fugerint ut conclusio posita *num. 53* habet.

59. Objicies 4. Applicanti causam per se ad effectum est voluntarius effectus, sed ponens causam per accidens applicat causam per se ad effectum, quia si non poneretur causa per accidens, causa per se non erumperet in effectum.

Confirmatur primò ponens causam per accidens ponit rem in eo statu, in quo causa per se producat effectum, sed si sic, est illi effectus voluntarius.

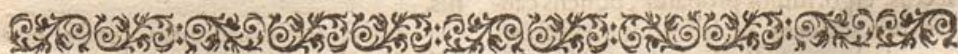
Confirmatur secundò. Positio causa per accidens, est ultima dispositio, aut determinatio, quâ causa per se hic & nunc eget ad operandum, sed hoc est realiter causare effectum.

Respondeo concessâ majori nego minorem, quam non evincit ejus probatio, etsi enim causa per se non causeret effectum, non existente causa per accidens, hujus tamen dispositio non est per se, sed per accidens applicatio causa per se, sicut arcens aquam à suo prædio, non applicat aquam ut inundet prædium aliorum. Item declinans ictum inclinatione capitis non applicat causam ictûs, ut percutiatur à tergo existens.

Ad confirmationem primam nego majorem: ~~ponens~~ ponens causam per accidens solum permittit statum, in quo operatur causa per se effectum, uti patet ex instantijs conclusionis nostræ *num. 53*.

Ad confirmationem secundam nego majorem, quia ultima dispositio dicit per se ordinem, quem non dicit causa per accidens.

* *
*

§. VI.

An Intentio effectûs prævisi in causa per accidens reddat effectum voluntarium causaliter?

60. **E**sse volitum, cum sit intentus, fit voluntarius in causa per accidens ex tali intentione posita, negat Vasq. 1. 2. D. 24

F 3

G. 4.

c. 4. *Less. de Just. lib. 2. c. 9. dub. 16. conclus. 3.* communis cum *Lug. de Just. D. 11. sec. 4.* affirmat. Respondeo affirmativè cum *S. Th. q. 2. de malo. art. 1.* probatur, *voluntas causat per se, quando per intentionem agit ad talem effectum*, ut qui fodit terram, ut inveniatur thesaurum. cit. *S. Th.* sed voluntas in nostro casu agit per intentionem ponendo causam per accidens, ergo causat per se effectum, sed causare per se effectum, est esse effectum voluntarium: voluntas enim directè coöperatur, unde *S. Th. 2. 2. q. 169. art. 2. ad 4.* docet directè cooperari cum ad idololatriam, qui fabricat idola ut adorentur.

Probatur secundo ex *L. 2. ff. de aqua pluviam arcenda §. Habeo: qui avertit torrentem, ne sibi noceat, unde factum sit, ut vicino noceat, agi non potest à vicino. Si modo hoc animo non fecit, ut vicino noceat.* Ubi intentio nocendi fundat actionem in nocumento.

Probatur 3. ratione: qui est causa moralis effectus, illi est voluntarius effectus, sed ponens causam per accidens ex intentione effectus, est causa moralis effectus, ergo minor probatur, ponens causam per accidens ex intentione effectus, non purè permittit effectum, sed hoc ipso est causa moralis effectus, ergo major probatur, volens quantum est ex se, ut effectus causetur ab aliqua causa, non purè permittit effectum, sed ponens causam per accidens ex intentione effectus vult, quantum est ex se, ut effectus causetur à causa per accidens, ergo hoc ipso est causa moralis effectus,

61. Confirmatur: actio indifferens, qualis est actio causæ per accidens posita ex intentione effectus, connectit moraliter effectum, cum causæ per accidens, facitque, ut effectus sit causaliter voluntarius, & proprius ponentis actionem non minùs, quam obligatio vitandi causam, & effectum, sic eadem tentatio à DEO immissa ex fine probandi hominem sine peccati intentione, reddit peccatum permissum immissa verò à Dæmone ex intentione peccati reddit peccatum voluntarium Dæmoni.

Confirmatur secundo. Juxta multos occisor alicujus ex intentione nocendi occisi creditoribus tenetur ex Justitiâ loco occisi solvere creditores, etsi seclusâ tali intentione non teneatur, quia hanc seclusâ non influit per se, sed per accidens, è contra intentio reddit, ut ex causa per accidens fiat causa per se, eamque immutat non physicè, sed moraliter, assumit illam in medium ad effectum, quale medium non est seclusâ intentione, ita Lugo cit. apud *P. Marin de Actib. Hum. D. 2. num. 48.* docet de *Just. D. 8. à num. 74.* quod imperans actionem leviter injustam animo graviter nocendi peccet mortaliter, contra Justitiam cum onere restitutionis.

Hanc confirmationem censeo non esse efficacem, nam contradictoriam doctrinam amplexus sum in dissertationibus de Jure, & Justitiâ *num. 373.* & quidem ex hac ratione, quod animus graviter nocendi denominet quidem actionem externam graviter injustam, non tamen sufficiat ad onus restitutionis, nisi ipsa actio externa sit graviter injusta sed etsi actio supponatur leviter injusta, hanc Intentio

gra-

graviter nocendi non facit graviter injustam gravitate influxus in damnum creditorum, quia non influit intentio utpote interna in damnum externum, nisi medio influxu actionis externæ, hæc autem supponitur influere leviter.

Dices quamvis temperantia non obliget, ut omittatur cæna, aut confabulatio de se licita, graviter tamen obligat, nè quis cænet, aut confabuletur ex intentione secutura pollutionis, ergo etiam licet justitia graviter non prohibeat actionem externam de se leviter injustam, graviter tamen eam prohibet, ne positivè procuretur animo graviter nocendi.

Respondeo esse disparitatem, quod Justitia propter jus alterius respiciat medium rei, à quo medio non fit recessus nisi levis per actionem leviter injustam, esto adsit Intentio præfata nocendi graviter, quia hæc nihil inminuit Jus alterius: temperantia verò respiciat medium rationis, à quo notabiliter recedit intentio procurandi pollutionem per media alioquin de se licita.

Concedo tamen, quod actio de se indifferens per injustam intentionem determinetur ad actum injustum, ut acceptio libri alterius animo sibi appropriandi quia sic determinata graviter lædit Jus alterius, & intentio prodit in ipsum actum externum.

62. Objicies 1. Ponens causam per accidens sine intentione effectus, nec est causa physica, nec moralis effectus, consequenter nec voluntarius causaliter, ergo etiam non est causa physica, nec moralis effectus, etiamsi ponat causam per accidens, seu non facit magis habilem ad effectum, consequentia probatur: non

physicè, quia ejus vires non auget: non etiam moraliter, quia in æstimatione hominum intentio operantis non facit ut ille se aliter habeat, seu ut immutetur per intentionem in genere causæ efficientis, sed si ita est, tunc operans etsi habeat intentionem ponendi effectum, non est causa physica, nec moralis effectus, atque adeo nec effectus est causaliter voluntarius.

Respondeo concessio antecedente nego consequentiam. Ad probationem nego secundam partem majoris: quoad moralem immutationem, & habilitatem majorem ad effectum; concedo physicè vires causæ non augere, nego non augete moraliter, siquidem moraliter ita immutat causam, ut hæc quæ sine intentione non erat medium, evadat per hanc medium, eligaturque ut medium ad effectus existentiam, proinde moraliter magis influit, magisque conducit ad effectum, sicut præceptum prohibens positionem causæ, nè sequatur effectus, facit quod operans habeat diversam habitudinem ad effectum, & quod causa moraliter magis influat, hujusque virtutem moraliter auget etiam per adversarios.

63. Objicies 2. Si intentio est apta reddere effectum voluntarium in causa per accidens, tunc etiam non impediens submersionem navis ex intentione submersionis obligaretur refarcire damnum secutum, sed hoc est falsum *per num. 61. versu hanc* confirmationem, ergo. Major probatur, qui physicè, aut moraliter causat damnum alterius, obligatur istud refarcire, sed impediens submersionem navis ex intentione submersionis moraliter causat submersionem, proinde damnum uti fa-

tetur

etur responsio ad præcedens argumen-
tum.

Respondet nego majorem, nisi non
impediens ex officio, proinde ex Justitia
debeat impedire. Ad probationem con-
cedo primam partem minoris de physicè
causante, uti etiam secundam de causante
moraliter, quando hic debet ex officio
impedire, nego autem de causante mora-
liter, dum hic solum ex charitate impe-
dire debet: disparitas est, quod alter ha-
beat jus nè inferatur sibi damnum actione
injusta, ponit autem actionem injustam
tam physicè quàm moraliter, concurrans
ad damnum, quando hic ex officio obli-
gatur impedire è contra qui non debet ex
officio impedire ponens causam per acci-
dens non ponit actionem injustam etsi im-
peretur ab intentione injusta, si actio
causa per accidens, de se non sit injusta,
aut saltem indifferens ad injustitiam. *per
num. 61. versus concedo tamen.*

64. Objicies 3. Ponenti causam per acci-
dens ex intentione effectus, vel vi in-
tentionis effectus est præcisè volitus, vel
intentio se ipsa inducit effectum, si pri-
mum, effectum non reddit causaliter volun-
tarium, si secundum est similis intentioni
pollutionis, quæ præ cæteris intentio-

bus se ipsa inducit pollutionem, sic au-
tem intentio non causabit effectum per
positionem causa per accidens, sed se
ipsa causabit per se, effectum causaliter
purè internam.

Respondet vi intentionis non esse
effectum præcisè volitum, nec intentio-
nem se ipsa inducere effectum: non est
paritas ab intentione pollutionis, cui spe-
cialiter convenit, quod effectum inten-
tum se sola procuret, dum ponitur causa
per accidens, sine causa per se, quo ca-
su procuratio pollutionis est purè interna.
Hinc pollutio ex turpibus cogitationibus
secuta sed non intenta non est reservata
etiam in societate, licet in hoc sit reserva-
tus non solum voluntarius lapsus carnis,
sed omne peccatum externum contra ca-
stilitatem, quia consensus internus sine ex-
terno eoque gravi non cadit sub reservatio-
nem Dicastill. de penitentia. D. 11.
num. 87. apud P. Marin. de Actib. Hum.
D. 2. n. 4. in fine.

Non etiam intentio se ipsa inducit
effectum, sed cum causa per accidens,
quam eligit ut medium, eaque mediante
est moraliter procuratio externa effectus,
propter rationes nostræ assertionis.

num. 60. & 61.

